

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยเป็นประเทศที่กำลังพัฒนา การพัฒนาจะเป็นไปได้รวดเร็วมากน้อยเพียงใดต้องอาศัยปัจจัยที่สำคัญยิ่ง คือ ปัจจัยด้านทรัพยากรมนุษย์ และเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยให้การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์มีคุณค่า คือ การศึกษา ดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่พระราชทานแก่ครูและนักเรียน ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐานว่า "ปัจจัยสำคัญที่สุดประการหนึ่งทั้งของชีวิตและส่วนรวม คือ การศึกษา ซึ่งเป็นรากฐานส่งเสริมความเจริญมั่นคงเกือบทุกอย่างในบุคคลและประเทศชาติ" (ภานุรัตน์ รัตยาภรณ์ และ บุญรอด บุญศรีสัมฤทธิ์, 2537 : 55-72) การศึกษาของประเทศไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน พยายามจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนทุกระดับ แต่เดิมเริ่มจากในวัด ในวัง ในครัวเรือน และส่วนใหญ่ผู้ชายจะมีโอกาสได้เข้าเรียนมากกว่าผู้หญิง ต่อมาในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงประเทศต่างๆ ด้าน ในด้านการศึกษาริเริ่มจัดการศึกษาเป็นระบบโรงเรียน และขยายการศึกษาให้ประชาชนมีโอกาสได้เรียนจำนวนมากขึ้น ทั้งถึงขั้น และเรียนสูงขึ้น โดยมีได้จำกัดอยู่เฉพาะเจ้านายราชตระกูลเท่านั้น ดังพระราชดำรัสว่า "ราชตระกูลตั้งแต่ลูกฉันเป็นต้นลงไปตลอดจนราษฎรที่ต่ำที่สุดจะได้มีโอกาสเล่าเรียนได้เสมอกัน ไม่ว่าเจ้า ว่าขุนนาง ว่าไพร่ เพราะฉะนั้นจึงขอบอกได้ว่า การเล่าเรียนในบ้านเมืองเราจะเป็นข้อสำคัญที่หนึ่ง ซึ่งฉันจะอุตสาหะจัดขึ้นให้เจริญจงได้" (คณะกรรมการจัดงานถวญญวณราชสมบัติครบ 100 ปี ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, 2511 อ้างจากราชกิจจานุเบกษาเล่ม 1 จ.ศ. 1246)

ในยุคต่อมามีการขยายโอกาสทางการศึกษาให้เท่าเทียมกันโดยการตั้ง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ตามลำดับ และยังกระจายโอกาสทางการศึกษาระดับอุดมศึกษาไปสู่ภูมิภาค โดยการจัดตั้งมหาวิทยาลัยในภูมิภาค ซึ่งช่วยให้โอกาสทางการศึกษาในระดับนี้ได้ขยายกว้างขวางขึ้น แต่การขยายโอกาสดังกล่าวนี้อาจจำกัดเฉพาะคนที่มาจากครอบครัวของกลุ่มคนชั้นกลาง และมีฐานะทางเศรษฐกิจดี จากสถิติจำนวนนักศึกษาที่ผ่านการสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัย โดยทบวงมหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2530 จำนวนนักศึกษาที่ผ่านการสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยมาจากครอบครัวเกษตรกร มีจำนวนเพียงร้อยละ 5.14 ของผู้สอบผ่านทั้งหมด ในขณะที่นักศึกษาที่มาจากครอบครัวของนักธุรกิจ หรือเจ้าของกิจการ มีจำนวนถึงร้อยละ 51.04 และครอบครัวข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจร้อยละ 22.69 (ทบวงมหาวิทยาลัย, 2530) เพราะส่วนใหญ่เมื่อจบการศึกษาระดับประถมศึกษา หรือมัธยมศึกษาที่ต้องออกไปทำงานเพื่อช่วยเหลือครอบครัว ถึงแม้ว่าอัตราการเรียนต่อของผู้สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ในช่วงหลังของทศวรรษ 2530 จะสูงกว่าร้อยละ 80% แต่ความยากไร้ของครอบครัวจะบั่นทอนความต่อเนื่องของการเรียนจนไม่อาจสามารถเรียนได้สำเร็จ (กฤษฎนพงศ์ กิจติกร, 2538 : 20-42) ประชาชนที่ยากจนก็ยังไม่สามารถศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาได้ ปัจจัยที่สำคัญคือ ขาดเงิน

ดังนั้น ทั้งภาครัฐและเอกชน จึงพยายามที่จะให้โอกาสสำหรับผู้ด้อยฐานะทางเศรษฐกิจ โดยให้ความช่วยเหลือ เช่น ให้ทุนการศึกษา การยกเว้นค่าเล่าเรียน เป็นต้น แต่ก็ยังไม่เพียงพอ จึงมีการจัดตั้งกองทุนให้กู้ยืมในสถาบันการศึกษาขึ้น เช่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มีกองทุนเงินกู้ยืมเรียน เรียกว่า ทุนเงินยืมเพื่อการศึกษาเป็นเงินทุนการศึกษาที่มหาวิทยาลัยจัดสรรให้แก่นักศึกษา ที่มีความลำบากทางการเงิน เพื่อให้ นักศึกษาสามารถศึกษาเล่าเรียนได้ในวงเงินไม่เกินคนละ 15,000 บาท ต่อภาคการศึกษาโดยที่บิดามารดาของนักศึกษาจะต้องทำสัญญาค้ำประกัน และกำหนดให้ใช้คืนภายหลังจากพ้นสภาพเป็นนักศึกษาภายในระยะเวลา 10 ปี โดยไม่ต้องเสียดอกเบี้ยและมีระยะปลอดหนี้ 4 เดือน นับจากพ้นสภาพเป็นนักศึกษา โดยต้องมีแต้มระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมของภาคการศึกษาที่ผ่านมาไม่ต่ำกว่า 2.00 (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี, 2538 : 63-65) และมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญมีกองทุนเงินกู้ยืมเพื่อช่วยเหลือนักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้กู้ยืม เพื่อเป็นค่าเล่าเรียนโดยไม่ต้องเสียดอกเบี้ย กำหนดให้ใช้คืนเมื่อสำเร็จการศึกษา (ประกาศมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญที่ 08/2540, 5 มิถุนายน 2540) สำหรับสถาบันการเงินในประเทศไทยมีบริการให้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษา เป็นบริการสินเชื่อเพื่อการศึกษา ผู้ที่ต้องการกู้ยืมเงินเพื่อนำไปศึกษาเล่าเรียนจะต้องมีหลักทรัพย์ค้ำประกันในการกู้ยืม ผลการวิจัยเรื่อง สินเชื่อเพื่อการศึกษาพบว่า ด้านการจัดสรรทรัพยากรเพื่อการศึกษาในทางปฏิบัติ เป็นอุปสรรคแก่ความเสมอภาคของโอกาสในการศึกษา ซึ่งมีสาเหตุจากความแตกต่างกันของฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม (เพ็ญศรี วายวานนท์ และคณะ, 2521) การให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาจึงยังมีข้อจำกัดเฉพาะในสถาบันและในการกู้ยืมจากสถาบันการเงินต้องมีหลักทรัพย์ค้ำประกัน ซึ่งคนยากจนไม่สามารถจะกู้ยืมได้ การให้กู้ยืมจะทำได้โดยรัฐหรือองค์การสาธารณะที่สามารถจะออกกระเบียบบัตรค้ำประกัน หรือกฎหมายมาควบคุมได้ ประชุมสุช อาชวอำรุง (2522) ได้เสนอแนะให้พิจารณาจัดองค์การเงินกู้เพื่อการศึกษาขึ้นทำนองเดียวกับที่รัฐบาลได้ตั้งธนาคารอาคารสงเคราะห์เพื่อช่วยเหลือประชากรให้มีที่อยู่อาศัย

ต่อมารัฐบาลสมัยนายชวน หลีกภัย เป็นนายกรัฐมนตรี เห็นความสำคัญของการศึกษาจึงอนุมัติให้ตั้งกองทุนการศึกษาแห่งชาติปีงบประมาณ 2539 จำนวนเงิน 1 หมื่นล้านบาท แต่ยังไม่ได้นำดำเนินการ เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงคณะรัฐบาล นายบรรหาร ศิลปอาชา นายกรัฐมนตรีเข้ามาดำเนินการต่อโดยเร่งดำเนินการเรื่องกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ.2535 - 2539) ได้วางนโยบายการกระจายโอกาสทางการศึกษา โดยเร่งกระจายโอกาสทางการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษาอย่างกว้างขวางและเป็นธรรมแก่กลุ่มผู้ด้อยโอกาสทางเศรษฐกิจสังคม และกลุ่มชนต่างวัฒนธรรม ตลอดจนจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษ โดยมีมาตรการที่จะให้ทุนการศึกษา และเปิดโอกาสทางการศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาสทางด้านเศรษฐกิจให้มากยิ่งขึ้น (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2535) และสอดคล้องกับกรอบนโยบายการพัฒนาการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของทบวงมหาวิทยาลัย

ในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (2540 - 2544) เกี่ยวกับนโยบายด้านการขยายโอกาสการเข้าสู่การศึกษาระดับอุดมศึกษา และความเท่าเทียมกันของโอกาสทางการศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยมุ่งขยายโอกาสให้คนไทย ได้เข้าสู่การศึกษาในระดับอุดมศึกษาให้มากขึ้น และเพียงพอต่อความต้องการในการพัฒนาประเทศ และสามารถแข่งขันในตลาดโลกได้ ขยายมหาวิทยาลัย สถาบัน และวิทยาเขตไปสู่ส่วนภูมิภาค สร้างความเท่าเทียมกันทางเศรษฐกิจโดยการจัดตั้งกองทุนเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา และสร้างความเป็นธรรมทางสังคมให้แก่กลุ่มผู้ด้อยโอกาสคนพิการ และชนกลุ่มน้อย มีระบบการรับเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ที่ยุติธรรมและมีประสิทธิภาพ (อนุสารอุดมศึกษา, 2539 : 5-6)

การจัดสรรเงินกองทุนการศึกษาแห่งชาติปีงบประมาณ 2539 ในส่วนของทบวงมหาวิทยาลัยได้รับเงินจัดสรรเป็นจำนวนเงิน 1,200 ล้านบาท (อนุสารอุดมศึกษา, 2539 : 12-20) เพื่อจัดสรรให้สถาบันอุดมศึกษานำไปให้นิสิตนักศึกษากู้ยืมเรียนตั้งแต่ปีการศึกษา 2539 เป็นต้นไป จึงนับว่าเป็นการให้ทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษาสำหรับประเทศไทยเป็นครั้งแรกสำหรับในต่างประเทศ เช่น ประเทศอังกฤษ ในปี ค.ศ. 1990 รัฐบาลจัดตั้งกองทุนเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา เป็นเงินกู้ปลอดดอกเบี้ย โดยมีหน่วยงานที่ตั้งขึ้นใหม่ในรูปบริษัทเป็นผู้ดำเนินการ และรัฐบาลเป็นผู้ค้ำประกัน (Burton R. Clark and Guy, 1992 : 1358-1360) เมื่อเป็นการให้ทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาทั่วประเทศ และเป็นครั้งแรกในประเทศไทย การให้กู้ยืมจึงควรตอบสนองความต้องการของนิสิตนักศึกษาอย่างแท้จริง เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ สมพงษ์ จิตระดับ ได้แสดงความคิดเห็นว่า ระบบกองทุนนั้นมีหลักการดีแต่ควรจะเข้าใจผู้ที่กู้ยืม วัตถุประสงค์จะต้องดีด้วย (มติชน, 3 เมษายน 2539 : 11) เช่นเดียวกับ เกษม วัฒนชัย มีความคิดเห็นว่า ถ้าวิธปฏิบัติไม่ดีก็จะทำให้เสียหายทั้งระบบ (สยามรัฐ, 7 มีนาคม 2539 : 16) และบุญชู ตรีทอง เห็นว่าการให้ทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษาดำเนินการเป็นปีแรก จึงพบปัญหาเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ในการกู้ยืมไม่สมบูรณ์ และไม่ตรงกับผู้ใช้บริการอย่างแท้จริง (เดลินิวส์, 21 พฤษภาคม 2539 : 11) นอกจากนี้ ปราโมทย์ โชติมงคล กล่าวว่า งบประมาณที่ได้รับมาจัดสรรให้กู้ยืมในปีนี้เป็นเงินจำนวนมากถึง 1,200 ล้านบาท และในปีการศึกษา 2540 ได้รับจัดสรรเป็นเงินรวม 3,500 ล้านบาท สำหรับนิสิตนักศึกษาที่ไม่เคยกู้ยืมได้ใช้สิทธิกู้ยืมในจำนวนวงเงิน 1,750 ล้านบาท (ทบวงมหาวิทยาลัย, 21 เมษายน 2540, อัดสำเนา) ส่วนนิสิตนักศึกษาที่ได้กู้ยืมเงินในปีการศึกษา 2539 จะได้รับอนุมัติให้กู้ยืมต่อเนื่อง โดยมีงบประมาณจำนวนหนึ่งรองรับไว้แล้ว นับว่าเป็นเงินจำนวนไม่ใช่น้อยและในขณะนี้มี การอนุมัติผู้มีสิทธิกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษา ปีการศึกษา 2539 ระดับอุดมศึกษา ในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยทั่วประเทศ จำนวน 21,443 คน วงเงินให้กู้ยืมตลอดปีการศึกษารวมเป็นเงินทั้งสิ้น 1,091,379,353 บาท (ทบวงมหาวิทยาลัย, 30 กันยายน 2539, อัดสำเนา) และในปีการศึกษา 2540 มีผู้กู้รวมทั้งสิ้น 64,961 คน ในวงเงินรวมจำนวน 4,394,571,180 บาท (ทบวงมหาวิทยาลัย, 15 สิงหาคม 2540, อัดสำเนา)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงใคร่ศึกษาสภาพและวิธีการดำเนินงานตามนโยบายของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย เนื่องจากเป็นเรื่องใหม่และเป็นครั้งแรกในประเทศไทย ที่มีกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ประกอบกับจำนวนเงินที่นำมาจัดสรรเป็นเงินจำนวนมาก ควรจะได้ทราบ

ปัญหาในการดำเนินงาน วิธีการดำเนินงานและความต้องการของนิสิตนักศึกษาที่กู้ยืมเงินกองทุน เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานกองทุนให้บรรลุตามนโยบาย และวัตถุประสงค์ของกองทุน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาในระดับอุดมศึกษา
2. ศึกษาความต้องการของนิสิตนักศึกษาที่กู้ยืมเงินกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา
3. วิเคราะห์การดำเนินงานตามนโยบายกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา
4. เสนอแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. ศึกษาการดำเนินงานกองทุนปีการศึกษา 2539 และ 2540 จำนวน 2 รุ่น
2. ศึกษาเฉพาะนิสิตนักศึกษาที่ได้รับทุนกู้ยืมในปีการศึกษา 2539 และ 2540 เพราะเป็นผู้ที่ทราบขั้นตอนการดำเนินงาน และอยู่ในระเบียบของการกู้ยืม
3. ไม่ครอบคลุมนิสิตนักศึกษาที่ไม่ได้กู้ยืมกองทุน แต่มีฐานะยากจน เช่น ครอบครัวที่มีอาชีพเกษตรกร หรือรับจ้าง เนื่องจากสถาบันไม่สามารถให้ข้อมูลได้
4. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยมี 4 กลุ่ม ได้แก่
 - 4.1 นิสิตนักศึกษาที่ได้รับอนุมัติให้กู้ยืมกองทุน ในปีการศึกษา 2539
 - 4.2 นิสิตนักศึกษาที่ได้รับอนุมัติให้กู้ยืมกองทุน ในปีการศึกษา 2540
 การศึกษาในข้อ 4.1 และ 4.2 ต้องแยกกลุ่มกัน เนื่องจากในปีการศึกษา 2539 และ 2540 มีระเบียบกองทุนแตกต่างกัน
 - 4.3 ผู้บริหารกองทุนจาก 4 หน่วยงาน ประกอบด้วย
 - 4.3.1 กระทรวงการคลัง ได้แก่ ผู้อำนวยการส่วนกฎหมาย และระเบียบการคลัง สำนักการเงินการคลัง กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย
 - 4.3.2 ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ได้แก่ ผู้จัดการฝ่ายการธนาคาร หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย
 - 4.3.3 ทบวงมหาวิทยาลัย ได้แก่ ผู้อำนวยการกองบริการการศึกษา หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

4.3.4 สถาบันอุดมศึกษา ได้แก่ รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ในกำกับของรัฐ และเอกชน สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ทั้งนี้ไม่รวมสถาบันอุดมศึกษาประเภทไม่จำกัดรับ โดยศึกษาจากรองอธิการบดีฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษา จำนวน 13 แห่ง ได้แก่

1. รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร
3. รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น
4. รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
5. รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
6. รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
7. รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษามหาวิทยาลัยศรีปทุม
8. รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษามหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
9. รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษามหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
10. รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษามหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ
11. รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษามหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
12. รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษามหาวิทยาลัยเกริก
13. รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

4.4 คณะกรรมการและเจ้าหน้าที่กองทุนในสถาบันอุดมศึกษา

2. การวิเคราะห์การดำเนินงานตามนโยบายกองทุนในสถาบันอุดมศึกษา โดยใช้แบบจำลองการประเมินโครงการของซีพี (CIPP) เป็นกรอบในการวิเคราะห์ทั้ง 4 ด้าน ดังนี้

2.1 สภาพแวดล้อม ได้แก่

2.1.1 นโยบายวัตถุประสงค์กองทุน

2.1.2 สถาบันอุดมศึกษา

2.1.3 ธนาคาร

2.2 ปัจจัยเบื้องต้น

2.2.1 ภูมิหลังของนักศึกษา

2.2.2 คุณสมบัติ

2.2.3 หลักเกณฑ์

2.2.4 เงินทุน

2.3 กระบวนการ

2.3.1 การรับสมัคร

- 2.3.2 การคัดเลือก
- 2.3.3 การประกาศผล
- 2.3.4 การเบิกจ่ายเงินจากธนาคาร
- 2.4 ผลการดำเนินงาน
 - 2.4.1 นักศึกษาที่มีฐานะยากจนได้กู้ยืมอย่างทั่วถึงตามนโยบาย
 - 2.4.2 ความสะดวกในการรับทุน

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

การวิเคราะห์การดำเนินงาน หมายถึง การวิเคราะห์สภาพการจัดการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ได้แก่ นโยบาย วัตถุประสงค์ หลักเกณฑ์ และวิธีดำเนินงาน โดยใช้กรอบการวิเคราะห์ของการประเมินแบบซิป (CIPP)

การดำเนินงาน หมายถึง กระบวนการปฏิบัติงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยที่กำลังดำเนินงานอยู่ในปัจจุบันที่เป็นไปตามระเบียบปฏิบัติของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

กองทุน หมายถึง กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ซึ่งเป็นเงินกองทุนของรัฐบาลที่ให้นิสิต นักศึกษากู้ยืม ตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการบริหารกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

ทุน หมายถึง เงินที่รัฐบาลจัดสรรให้สถาบันอุดมศึกษานำไปให้นิสิตนักศึกษากู้ยืมไปใช้จ่ายในการศึกษาเล่าเรียน

เจ้าหน้าที่ หมายถึง บุคลากรของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยทั้งของรัฐ และเอกชนที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา

คณะกรรมการกองทุน หมายถึง บุคลากรของสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา

นิสิตนักศึกษากองทุน หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับอุดมศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยที่กู้ยืมกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ในปีการศึกษา 2539 และปีการศึกษา 2540

ธนาคาร หมายถึง ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ที่มีหน้าที่ให้บริการเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา

เขตปริมณฑล หมายถึง จังหวัด นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ สมุทรสาครและนครปฐม

เขตเมืองใหญ่ หมายถึง จังหวัด ชลบุรี สระบุรี นครราชสีมาและเชียงใหม่

เขตจังหวัดอื่น ๆ หมายถึง จังหวัดที่นอกเหนือจากเขตปริมณฑล และเขตเมืองใหญ่

เงินกู้ยืม หมายถึง เงินที่รัฐบาลจัดสรรไว้สำหรับให้นิสิตนักศึกษากู้ยืมเงินเป็นรายปี

วงเงินกู้ยืม หมายถึง จำนวนเงินที่กำหนดให้นิสิตนักศึกษาได้กู้ยืมเพื่อใช้ในการศึกษา

ผู้บริหารฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษา หมายถึง รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษา

ความต้องการ หมายถึง ความปรารถนาต่อการดำเนินงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาที่ ประสงค์จะให้เกิดขึ้นในอนาคต

ผู้ปกครองท้องถิ่น หมายถึง ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้ทำหน้าที่บริหารในท้องถิ่นตั้งแต่ผู้ใหญ่บ้านขึ้นไป

สถาบันอุดมศึกษา หมายถึง มหาวิทยาลัยทั้งของรัฐและเอกชนที่สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ทั่วประเทศที่มีกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา จำนวน 13 แห่ง ทั้งนี้ไม่รวมสถาบันอุดมศึกษาประเภทที่ไม่ จำกัด้รับ

1. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. มหาวิทยาลัยศิลปากร
3. มหาวิทยาลัยขอนแก่น
4. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
5. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
6. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
7. มหาวิทยาลัยศรีปทุม
8. มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
9. มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
10. มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ
11. มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
12. มหาวิทยาลัยเกริก
13. วิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สภาพแวดล้อม(context) หมายถึง นโยบายวัตถุประสงค์ของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

ปัจจัยเบื้องต้น (input) หมายถึง ภูมิหลังของนักศึกษาคุณสมบัติหลักเกณฑ์ และความเพียงพอ ของเงินทุน

กระบวนการ (process) หมายถึง วิธีการรับสมัคร การคัดเลือก การประกาศผล และการ เบิกจ่ายเงินจากธนาคาร

ผลผลิต (output) หมายถึง นักศึกษาที่มีฐานะยากจน ได้กู้ยืมอย่างทั่วถึงตามนโยบาย ความ สะดวกในการรับทุน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research Method) เป็นการศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานกองทุนสถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ศึกษาความต้องการของนิสิตนักศึกษาที่กู้ยืมกองทุน วิเคราะห์การดำเนินงานตามนโยบายกองทุน และเสนอแนวทางการพัฒนากองทุน

1. ประชากร

1.1 ประชากร การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาจากประชากร 4 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 นิสิตนักศึกษาที่ได้รับอนุมัติให้กู้ยืมกองทุนในปีการศึกษา 2539 รวมทั้งสิ้นจำนวน 18,738 คน (ทบวงมหาวิทยาลัย, 30 กันยายน 2539, อัดสำเนา)

กลุ่มที่ 2 นิสิตนักศึกษาที่ได้รับอนุมัติให้กู้ยืมกองทุนในปีการศึกษา 2540 รวมทั้งสิ้นจำนวน 52,228 คน (ทบวงมหาวิทยาลัย, 15 สิงหาคม 2540, อัดสำเนา)

กลุ่มที่ 3 ผู้บริหารกองทุนจาก 4 หน่วยงาน รวมทั้งสิ้น จำนวน 16 คน ดังนี้

1) กระทรวงการคลัง ได้แก่ ผู้อำนวยการส่วนกฎหมายและระเบียบการคลังสำนักการเงินการคลัง กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย จำนวน 1 คน

2) ทบวงมหาวิทยาลัย ได้แก่ ผู้อำนวยการกองบริการการศึกษา หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย จำนวน 1 คน

3) สถาบันอุดมศึกษา ได้แก่ รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษาหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายเรื่องกองทุน จำนวน 13 คน

4) ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ได้แก่ ผู้จัดการฝ่ายการธนาคาร หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย จำนวน 1 คน

กลุ่มที่ 4 คณะกรรมการและเจ้าหน้าที่กองทุนในสถาบันอุดมศึกษา รวมทั้งสิ้นจำนวน 159 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ศึกษาเอกสารโครงการจัดตั้งกองทุน ระเบียบ ประกาศ ที่เกี่ยวข้องกับกองทุน เพื่อรวบรวมข้อมูลสร้างแบบสอบถาม

2.2 แบบสอบถามสำหรับนิสิตนักศึกษาที่กู้ยืมกองทุน คณะกรรมการและเจ้าหน้าที่กองทุนในสถาบันอุดมศึกษา

2.3 แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร กองทุนจาก 4 หน่วยงาน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

- 3.1 ข้อมูลจากแบบสอบถามเก็บรวบรวมด้วยตนเอง และทางไปรษณีย์
- 3.2 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เก็บรวบรวมด้วยตนเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

- 4.1 ข้อมูลจากแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC* (Statistical Package for the Social Sciences - PC) โดยใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- 4.2 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ วิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา
- 4.3 นำผลการวิเคราะห์ที่ได้จากเอกสาร แบบสอบถามและจากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์โดยใช้กรอบการประเมินของซิป (CIPP MODEL)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้ทราบนโยบาย วัตถุประสงค์ หลักเกณฑ์ วิธีดำเนินงานของกองทุน ตลอดจนสภาพปัญหาการดำเนินงานกองทุน
2. เพื่อให้ทราบความต้องการของนิสิตนักศึกษาที่กู้ยืมเงินกองทุน
3. เพื่อให้ผู้ดำเนินการและผู้บริหารทราบความสอดคล้องของนโยบายกับการดำเนินงาน
4. เพื่อให้ผู้บริหารมีแนวทางตัดสินใจ ในการจัดทำหรือกำหนดการดำเนินงานในครั้งต่อไป
5. ได้แนวทางพัฒนากองทุนให้เหมาะสม และสนองนโยบายกองทุนอย่างแท้จริง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย